

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ**

СИЛАБУС

Культурно-краєзнавча практика

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	034 Культурологія
Освітньо-професійна програма	Культурологія
Форма навчання	Денна
Освітня кваліфікація	Бакалавр культурології
Професійна кваліфікація	Фахівець з аналітики культури та креативних індустрій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол

засідання кафедри культурології

№ 1 від «03» вересня 2020 р.

ЛУЦЬК – 2020

І. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 034 Культурологія Освітня програма: Культурологія Освітній рівень: бакалавр	Нормативна
		Рік навчання – 1 курс
Кількість годин / кредитів 90/3		Семестр - 2 семестр
		Лекції – 0 год.
		Практичні (семінарські) – 0 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота - 84 год.
		Консультації - 6 год.
		Форма контролю: диференційований залік
Мова навчання		українська

ІІ. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: **Шостак Віктор Михайлович**

Науковий ступінь: **кандидат історичних наук**

Вчене звання: **доцент**

Посада: **доцент кафедри культурології**

Контактна інформація: моб. тел. 0634438749, *ел. адреса:*

shostakvictor4@gmail.com

Дні занять: червень 2021 (<https://eenu.edu.ua/uk/structure/faculties-and-institutes/fakultet-kulturi-i-mistectv-0>)

I. Опис дисципліни.

Культурне краєзнавство та вивчення культурної спадщини займають вагоме місце у навчально-виховному процесі вищих навчальних закладів України. Культурна пам'ять і креативність – важливі чинники у формуванні національної свідомості, творчого розвитку особистості, почуття самоповаги та людської гідності. Тому план проходження практики передбачає комплекс заходів щодо аналітичної і дослідницької роботи у сфері культурного краєзнавства.

2.Пререквізити. Міждисциплінарні зв'язки передбачають використання студентами знань, які вони отримали під час вивчення історії та культури України та регіональних культур світу, методики соціокультурної діяльності, основ культурології та первісної культури, медіакультури, теорії і практики культурно-краєзнавчої роботи та інших дисциплін, передбачених навчальним планом.

3. Мета і завдання практики .

Метою практики є залучення студентів до культурно-краєзнавчої роботи, глибоке і комплексне вивчення історії Волинського краю, пам'яток його природи і культури, традицій, обрядів, релігійного середовища волинян, сакральної архітектури, усього комплексу виявів матеріальної і нематеріальної культурної спадщини, формування потрібних фахових рис майбутнього культуролога і світоглядних орієнтацій громадянина України.

Під час проходження практики студенти повинні:

- поглибити і закріпити знання з вивчених теоретичних курсів та усвідомити зв'язок краєзнавства з іншими навчальними дисциплінами;
- поглибити знання, зокрема, з історичного та культурного краєзнавства, навчитися застосовувати методики краєзнавчих досліджень для вивчення

історії культури та аналізу її сучасних форм , історії окремих регіонів Волині, історичних пам'яток, родоводів та ін.;

-навчитися класифікувати краєзнавчі дослідження за основними напрямками (історичне краєзнавство, географічне, літературне, мистецтвознавче, бібліотечне, церковне, музейне, пам'яткознавче тощо);

- ознайомитися з літературними, довідковими, бібліографічними та іншими джерелами культурно-краєзнавчої роботи;

- під час проходження культурно-краєзнавчої практики студенти повинні з'ясувати історичні періоди розвитку Волині та особливості еволюції її соціо-культурної сфери в різних політичних та історичних умовах;

-студенти повинні познайомитися з різного роду джерелами, оволодіти методами їх вивчення і використання отриманої інформації при вивченні різних видів пам'яток, аналізувати і систематизувати джерела до заданої теми, складати бібліографію, описувати пам'ятки, складати паспорт об'єкта;

—вивчити особливості і теоретичні положення методичної краєзнавчої літератури , досвід відомих волинських краєзнавців-практиків;

Отже головними завданнями для студентів-культурологів під час проходження культурно-краєзнавчої практики є :1) вивчення й узагальнення проблем сучасної культурно-просвітницької роботи ;2)набуття навичок проведення культурно-краєзнавчої роботи , наукових досліджень , самостановлення і самовдосконалення професійної майстерності.

4.Результати навчання і компетентності.

В процесі вивчення даної дисципліни студент формує загальні компетентності , які визначені освітньою програмою:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 7. Здатність працювати автономно.

ЗК 8. Здатність працювати в команді.

ЗК 9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Окрім цього студент здобуває фахові компетентності:

ФК 1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.

ФК 2. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах.

ФК 3. Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів.

ФК 4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

ФК 5. Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства.

ФК 6. Здатність аналізувати культурну політику в інституціях різних рівнів.

ФК 10. Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології.

ФК 12. Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації. Здатність до критичного усвідомлення варіативності культурологічних знань та навичок відповідно до завдань та специфіки конкретної ситуації і соціокультурних умов.

Як наслідок передбачені наступні результати навчання:

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

ПРН1. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.

ПРН 2. Аналізувати, коментувати, узагальнювати наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру.

ПРН 3. Створювати логічно і структурно організовані тексти з питань культурології, відповідно до спеціалізації.

ПРН 5. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.

ПРН 6. Виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, визначати ступінь їх актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних, комунікативних засобів та візуальних технологій.

ПРН 7. Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики.

ПРН 8. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.

ПРН 11. Здійснювати експертну оцінку культурних об'єктів за заданими критеріями та надавати рекомендації щодо їх соціальної актуалізації.

ПРН 13. Презентувати знання про культуру відповідно до спеціалізації представників різних професійних груп та здобувачів освіти.

ПРН 14. Вести публічну дискусію та підтримувати діалог з питань української культури з фахівцями та нефаківцями.

ПРН 16. Визначати, формулювати та аргументувати власну громадянську та професійну позицію щодо актуальних суспільних питань.

ПРН 18. Здатність моніторити соціокультурний потенціал та креативний ресурс Волині з метою налагоджування транскордонного співробітництва та міжкультурної взаємодії

При відповідальному ставленні і ретельному виконанні вказівок керівників практики студент після завершення практики повинен вміти :

- впроваджувати в практику особистісно зорієнтоване гуманітарне та патріотичне виховання ;
- організовувати діяльність культурно-краєзнавчих гуртків , студій , клубів за інтересами , круглих столів , турнірів та інших можливих форм роботи в навчальних закладах і громадських організаціях ;
- розвивати творчі здібності і культурну компетентність громадян ;

- здійснювати тематичне і поточне планування культурно-краєзнавчої роботи відповідно до завдань і масштабів ;
- вести документацію в контексті реєстрації . опису і збереження культурної спадщини та окремих пам'яток культури ;
- перевіряти краєзнавчу документацію щодо її відповідності чинному законодавству ;
- вести щоденник культурно-краєзнавчої практики , робити записи особистих спостережень і формулювати науково-теоретичні висновки.

5. Структура та основні етапи практики.

Програма практики передбачає відповідні головні етапи : підготовчий , основний робочий , підсумковий.

Отже **підготовчий етап** передбачає ознайомлення студентів з програмою культурно-краєзнавчої практики , участь у настановчій конференції , вибір студентом базової установи для проходження практики , вирішення всіх організаційних питань. На настановній конференції присутні представники адміністрації факультету , викладачі , студенти , керівники практики від університету та базових установ. Студенти знайомляться із метою і очікуваними результатами від їхньої діяльності , вимогами щодо роботи і оформлення звітної документації. Уточнюються програма і терміни проведення практики , правила техніки безпеки , форми контролю і звітності.

Робочий етап включає :

- знайомство студента з установою , де він буде проходити практику , вивчення особливостей організації праці у базовому закладі . знайомство з керівниками , науковими працівниками та фахівцями з обраної сфери практичної діяльності ;

- відвідування знакових історико-культурних об'єктів , вивчення їхньої художньо-естетичної і змістової привабливості , місця в загальному контексті населеного пункту і оточуючих архітектурних та ландшафтних умов ;
- вивчення змісту законодавчої і нормативно-правової бази , постанов Кабінету Міністрів України , які регулюють життєдіяльність культурно-краєзнавчої галузі України ;
- ознайомлення з розпорядженнями Волинської обласної ради і місцевих органів влади , зокрема міста Луцька , щодо розвитку культурно-краєзнавчої сфери і охорони культурної спадщини ;
- консультації з керівниками практики і складання кожним студентом-практикантом індивідуального плану роботи ;
- опрацювання науково-теоретичної літератури у відділах історико-культурного заповідника „Старий Луцьк” та обговорення цікавих матеріалів з його співробітниками ;
- ознайомлення з діяльністю Відділу охорони культурної спадщини Луцької міської ради , самостійна організація різних форм дослідження і опису культурних пам'яток Луцька чи інших населених пунктів Волині ;
- ознайомлення з роботою працівників відділу охорони культурної спадщини м.Луцька , вивчення карти культурних пам'яток , отримання навиків ведення документації та опису пам'ятки , оформлення її юридичного статусу ;
- класифікація , розміщення і оформлення науково-навчальних матеріалів , використання якісних розробок для здійснення тематичного і поточного планування краєзнавчих досліджень.

На **підсумковому етапі** відбувається оцінювання роботи студента-практиканта відповідними працівниками та керівником культурно-краєзнавчої практики. Студент у встановлений термін подає підготовлений звіт та заповнений ним щоденник щодо виконаних робіт , завдань і зібраних

матеріалів. Підсумкова конференція завершує практику. Студенти готують виступи , виставку чи презентацію матеріалів , які відображають хід і результати практики. На конференцію запрошуються керівники практик від базових установ , декан факультету і завідувач кафедри , задіяні викладачі , які підводять підсумки роботи кожного студента-культуролога , висловлюють зауваження , побажання , рекомендації щодо оформлення звітних матеріалів і подальших перспектив теоретичних пошуків та форм культурно-краєзнавчих практик.

Базами практики є установи та організації соціо-культурної сфери міста Луцька та Волинської області : „Адміністрація державного історико-культурного заповідника у м.Луцьку”, Відділ охорони культурної спадщини Луцької міської ради , Відділи гуманітарної політики об'єднаних територіальних громад Волині , музеї і установи Волинської області. В умовах пандемії і дистанційного навчання студенти можуть самостійно з дозволу кафедри підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання за умови дотримання всіх встановлених вимог та підготовки презентаційних матеріалів про всі відвідувані об'єкти та належного оформлення матеріалів.

IV. Політика оцінювання.

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять студентами і виконання завдань практики є обов'язковими, допускаються пропуски занять з поважних причин (хвороба студента, сімейні обставини тощо).

Теми пропущених занять і робіт повинні бути відпрацьовані студентом самостійно і здані викладачу у вигляді індивідуальних завдань. Якщо студент має вагомі причини, що не дозволяють йому систематично відвідувати заняття, він може перейти на вільний графік з дозволу декана факультету. Якщо студент не зміг своєчасно оформити всі документи

практики , йому дозволяється зробити це до початку нового навчального року.

Політика щодо академічної доброчесності. Підготовані студентом індивідуальні завдання (реферати, творчі роботи, есе) мають продемонструвати поглиблене вивчення джерел, змістовність і глибину розкриття теми, творчий підхід і самостійність мислення, оригінальність висновків. За потреби студент може отримати консультацію у викладача у позааудиторний час. Студенти мають дотримуватись етичних норм академічної доброчесності та не допускати обману й академічного плагіату. Під академічним плагіатом розуміється оприлюднення (частково або повністю) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення [опублікованих текстів інших авторів](#) без відповідного посилання (цитування). подання робіт, які є не вашими особистими розробками, копіювання чужих ідей без відповідного цитування.

V. Підсумковий контроль.

Під час проходження практики керівники залучають студентів до виконання індивідуальних робіт в установах та на досліджуваних об'єктах. У межах групи студенти діляться на підгрупи, завданням яких є теоретична Підготовка, збір бібліографії до теми завдання, виявлення архівних джерел, вивчення пам'яток історії та культури, складання паспорту краєзнавчого об'єкта, заповнення звітної документації краєзнавчої практики тощо. Робота над виявленням і збором краєзнавчих джерел та інформації передбачає вивчення місцевих пам'яток до завершення проходження практики, подання студентами виконаного завдання на належному науково-методичному рівні.

Виконання індивідуальних науково-дослідницьких завдань передбачає :

1. Вивчення методичної краєзнавчої літератури і проведення бесід з краєзнавцями-практиками.
2. Знайомство з методикою краєзнавчої роботи

(пошуковою, збиральною, гуртковою, масово-освітньою тощо). 3. Виявлення та вивчення місцевої краєзнавчої літератури, матеріалів місцевих краєзнавчих музеїв тощо. 4. Збір та використання інтерв'ю, спогадів, розповідей учасників та свідків подій, явищ тощо. 5. Вивчення та характеристика історичних, меморіальних та ін. об'єктів, пошук документів, участь у історичних реконструкціях, підготовка історико-краєзнавчих довідок та ін.

На захист, який відбудеться після завершення практики, кожен студент представляє:

1. Щоденник та звіт з навчальної практики, завірений керівником практики від бази практики.
2. Огляд літературних джерел з теми наукового дослідження.
3. Фотозвіт з навчальної практики , зібрані навчально-краєзнавчі матеріали.

Студент, який не виконав програму практики і отримав незадовільний відгук про роботу або незадовільну оцінку на захисті звіту, направляється повторно на практику в період канікул.

Такі студенти у двотижневий термін після початку осіннього семестру подають на кафедру письмовий звіт, в якому висвітлюються такі питання:

1. Відомості про конкретно виконану роботу;
2. Індивідуальне завдання і зібрані матеріали;
3. Висновки і пропозиції.

Підсумки практики для студентів , які повторно її проходили підводяться на засіданні кафедри.

VI. Політика і критерії оцінювання.

За результатами проходження культурно-краєзнавчої практики оцінювання знань і вмінь студентів відбувається на підставі комплексу критеріїв:

- якість знань студентів та вміння застосовувати їх на практиці;

- вміння систематизувати, класифікувати та узагальнювати інформацію;
- рівень сформованості умінь та навичок практичної роботи студентів як майбутніх спеціалістів;
- вміння робити аргументовані висновки;
- якісне виконання завдань під час перебування на базах практики;
- правильне оформлення документації;
- рівень оволодіння інноваційними технологіями з фаху;
- захист презентацій та індивідуальних завдань;
- повнота та якість відповідей на запитання.

Оцінку «відмінно» (90-100 балів) студент отримує, якщо всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено глибоке розуміння теоретичних знань та вміння творчо їх застосовувати. Враховується сумлінне виконання всіх завдань практики, високий рівень удосконалення своїх знань, умінь та навичок, пов'язаних із особливостями професійної діяльності. Матеріали опрацьовано, проаналізовано, правильно оформлено та подано у визначений термін. Повністю розкрито тему індивідуального завдання, зроблено чіткі висновки щодо досліджуваного питання. У щоденнику студента зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження практики.

Оцінку «добре» (82-89 балів) студент одержує, якщо завдання практики виконані правильно, але недостатньо повно. Практикант виконував завдання керівників практики, удосконалював на практиці свої знання з історії і теорії культури, культурології та культурних практик. Матеріали подано у визначений термін, але недостатньо систематизовано. Індивідуальне завдання виконано та логічно викладено. Відповіді на запитання членів

комісії під час заліку загалом правильні. У щоденнику студента зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження практики.

Оцінку «добре» (75 -81 балів) студент отримує, якщо завдання практики виконано повно, але було допущено кілька не дуже грубих помилок. Практикант виконував завдання керівника практики, удосконалював свої знання та навички з фаху. Матеріали подано у визначений термін, але є певні невідповідності або оформлено з помилками. Тему індивідуального завдання розкрито, але логіка викладу порушена. Під час відповідей на питання членів комісії орієнтується у змісті практики. У щоденнику студента зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження практики.

Оцінку «задовільно» (67-74 балів) студент отримує, якщо завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Знання теоретичного матеріалу продемонстровано з деякими недоліками, недостатньо сформовані основні вміння та навички. Матеріали практики опрацьовано з помилками, бракує аналізу, щоденник оформлено неправильно. Індивідуальне завдання виконано, але не розкрито тему. Відповіді на запитання членів комісії неповні.

Оцінка «задовільно» (60-66 бали) ставиться студентові, якщо завдання практики виконано з помилками або не в повному обсязі. У теоретичних знаннях виявлено недоліки, бракує сформованих вмінь та навичок зі спеціальності. Матеріали опрацьовано частково, оформлено неправильно, слабо аргументовані висновки й узагальнення, індивідуальне завдання виконано частково. Щоденник оформлено неправильно. Відповіді на запитання членів комісії неповні.

Оцінку «незадовільно» (35-59 балів) студент отримує, якщо більшість завдань навчальної практики не виконані. Практикант не володіє теоретичними знаннями, не може дати відповіді на поставлені питання. Виявлені проблеми із виконанням завдань, не сформовані вміння проводити

відповідні види роботи. Матеріали недбало опрацьовано, оформлено з помилками. Щоденник оформлений неправильно.

Оцінку «незадовільно» (1-35 балів) студент отримує, якщо завдання навчальної практики не виконані.

Контроль успішності студента під час навчання на факультеті культури і мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки здійснюється за 100-бальною шкалою та переводиться в оцінку за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання

A 90-100 відмінно

B 82-89 добре

C 75-81 добре

D 67-74 задовільно

E 60-66 задовільно

FX 1-59 незадовільно (не зараховано з можливістю повторного складання)

VII.Рекомендована література та інтернет-ресурси.

1. Александрович В. Ікона Покрову Богородиці з Святотроїцької церкви у с. Речиці // Тези та матеріали міжнародної конференції. "Волинська ікона. Питання історії вивчення, дослідження та реставрації".- Луцьк: Музей Волинської ікони. - 1997. - С 9-11.
2. Александрович В. Українське малярство XIII-XV ст.- Львів,1995. - 197 с,
3. Археологічна спадщина Яна Фітцке. За заг.ред.Г.Охріменка.-

Луцьк, 2005.-487с.

4. Бондаренко Г., Гаврилюк О. , Дмитренко А. та ін.. Західне Полісся : історія та культура.-Луцьк, 2012.-778с.
5. Бондаренко Г.В. Волинезнавство – факультативний курс у загальноосвітніх школах області / Г.В. Бондаренко // Педагогічний пошук. – 2005. – №4(48). – С.56-63.
6. Бондаренко Г.В. Затурці в історії України та Волині / Г.В. Бондаренко // Педагогічний пошук. – 2003. – №4(40). – С.47-53.
7. Бондаренко Г.В. Історичне краєзнавство Волині / Г.В. Бондаренко. – Кн.1. – Луцьк: РВВ «Вежа»-245с.
8. Бондаренко Г.В. Історія України і Волині в нумізматиці, боністиці, геральдиці, генеалогії, фалеристиці та вексиллогії: Програма факультативного курсу для 10-12 класів (34 години) / Г.В. Бондаренко // Педагогічний пошук. – 2006. – №2(50). – С.44 - 47.
9. Бондаренко Г.В. Краєзнавство Волині (80-ті – 2001 рр.): історія та історіографія / Г.В. Бондаренко // Минуле і сучасне Волині. Волинська обласна організація Національної спілки краєзнавців України. Матеріали до відзначення 20-річчя від часу утворення. Спеціальний випуск – Луцьк: б.в., 2009. – С.23-29.
10. Бондаренко Г.В. Краєзнавча освіта – важливий аспект виховання патріота і громадянина / Г.В. Бондаренко // Педагогічний пошук. – 2003. – №4(40). – С.73-76.
11. Бондаренко Г.В. Краєзнавча освіта Волині у «Творчих сходах педагогів Волині – 2003- 2004» / Г.В. Бондаренко // Педагогічний пошук. – 2004. – №2(42). – С.93-95.
12. Бондаренко Г.В. Краєзнавчі дослідження: напрями, завдання, проблеми / Г.В. Бондаренко // Минуле і сучасне Волині. Краєзнавство: історія, здобутки, перспективи. Тези доповідей та повідомлень II регіональної «Велика Волинь» та VI обласної історико-краєзнавчих конференцій 8 – 10 жовтня 1992 р. – Луцьк: б.в., 1992. – С.6-7.

- 13.Бондаренко Г.В. Освіта і виховання в родині Косачів / Г.В. Бондаренко // Педагогічний пошук. – 2004. – №3(43). – С.17-23.
- 14.Бондаренко Г.В. Символи Волинської області / Г.В. Бондаренко // Педагогічний пошук. – 2003. – №1(37). – С.34-45.
- 15.Бондаренко Г.В., Заброварний Б.Й. Проблема людини в історичному краєзнавстві / Г.В. Бондаренко, Б.Й. Заброварний // Минуле і сучасне Волині. Історичні постаті краю: тези доповідей та повідомлень V Волинської історикокраєзнавчої конференції 11 – 13 жовтня 1991 р. – Луцьк: б.в., 1991. – С. 4 – 7.
- 16.Бондаренко Г.В., Наконечний В.А., Онуфрійчук М.А., Протас Л.О. Про створення краєзнавчого товариства Волинської області / Г.В.Бондаренко, В.А. Наконечний, М.А Онуфрійчук., Л.О.Протас // Минуле і сучасне Волині: тези доповідей та повідомлень III-ої Волинської історико-краєзнавчої конференції. – Луцьк: б.в., 1989. – С. 9-11.
- 17.Братушко Ю., Лугіна Л., Луць В., Цитович В. Фізико-хімічні та стратиграфічні дослідження живопису волинських ікон// Волинська ікона: питання історії, вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції. - Луцьк, 1997. -С. 98-107.
- 18.Волинська ікона XVI-XVIII ст. Каталог та альбом. - Київ-Луцьк: Спадщина, 1998.-147с.
- 19.Волинь у долях краян і людських документах.Заг.ред. М.І.Дубини.Т.1,2.-Луцьк,1996.-Т.1-343с.,Т.2-443с.
- 20.Воропай Олекса. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис: В 2 т. - Мюнхен, 1966.-274с.
- 21.Всесвітня туристична організація: офіц. сайт. – Режим доступу: <http://unwto.org/index.php..>
- 22.Дацко О. І. Культура як чинник сталого розвитку регіонів: європейський досвід / О.І. Дацко // Проблемы и перспективы развития сотрудничества между странами ЮгоВосточной Европы в рамках

- Черноморського економічного співробітництва і ГУАМ: сб. науч.тр. – 2009. – Т.1. – С. 224-230. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pips/2009_1/224.pdf.
23. Декларация терпимости ЮНЕСКО, 1995 г. — М., 1996 — С. 9–10
24. Драгичевич-Шешич М. Менеджмент в области культурного наследия [Электронный ресурс] / М. Драгичевич-Шешич. — Режим доступа: www.culturalmanagement.ru/biblio/Nasl — Загл. с экрана.
25. Жолтовський П. М. Український живопис XVII-XVIII ст. - К., 1978. - 326с.
26. Жолтовський П. Розвиток національних рис в українському мистецтві (Друга пол. XVI- перша пол. XVII століття. Живопис.)//Нариси з історії українського мистецтва. - К., 1966,- С. 64-75.
27. Жолтовський П. Художнє життя на Україні в XVI-XVIII ст. - К., 1983- 178 с.
28. Жупанський Я.І., Круль В.П. Про об'єкт і предмет вивчення національного краєзнавства // Краєзнавство. – 1994. – Ч. 1-2. – С. 3-6.
29. Зміст матеріалів конференції «Минуле і сучасне Волині та Полісся» за 1985-2009 роки // Минуле і сучасне Волині. Волинська обласна організація Національної спілки краєзнавців України. Матеріали до відзначення 20-річчя від часу утворення. Спеціальний випуск – Луцьк: б.в., 2009. – С.75 – 148.
30. Історія українського мистецтва: В 6 т./АН УРСР. Головна ред. Української радянської енциклопедії. - К., 1967. — Т. 2: Мистецтво XIV- перш. пол. XVI ст.-376с.
31. Круль В.П. Краєзнавство: історична географія. Конспект лекцій / За ред. Я.І.Жупанського. – Чернівці: ЧДУ, 1999. – 108 с.
32. Культурна політика України – оцінка міжнародних експертів / Рада культур. співпраці Ради Європи; М-во культури і туризму України. – К. : Рада культур. співпраці, 2007. – 56 с.

- 33.Кумсков Н. В. Культурное наследие и процессы глобализации / Н. В. Кумсков // Вестн. КРСУ. — 2011. — Том 11. — № 6. — С.115–118.
- 34.Леся Українка і родина Косачів в контексті української та світової культури : матеріали 11 Всеукр. наук.-практ. конф. 24-25 лют. 2001 р., с. Колодяжне : наук. зб. - Луцьк : Надстир'я, 2001. - 140 с., ілюстр. ;
- 35.Леся Українка і родина Косачів в контексті української та світової культури : матеріали III Всеукр. наук.- практ. конф. 24-25 лют. 2006 р., с. Колодяжне : наук. зб. - Вип. 3. - Луцьк : Пульс, 2006. - 226 с.
- 36.Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури : тези та матеріали - Луцьк : [б. в.] 1996. - 42 с.
- 37.Леся Українка. Волинські сюжети. Історико-краєзнавчі нариси / упоряд. Н. Пушкар, В. Комзюк. - Луцьк : Волин. старожитності, 2013. - 252 с.
- 38.Літопис подій у краєзнавчому житті Волинської області у 1989 – 2009 роках // Минуле і сучасне Волині. Волинська обласна організація Національної спілки краєзнавців України. Матеріали до відзначення 20-річчя від часу утворення. Спеціальний випуск . – Луцьк: б.в., 2009. – С.48-62.
- 39.Логвин Г. Н. Українсько-польські мистецькі зв'язки XIV-XVI ст. // Українське мистецтво в міжнародних зв'язках. - Київ, 1983. - С 23-27.
- 40.Логвин Г., Міляєва Л., Свенціцька В. Український середньовічний живопис. -К.: Мистецтво, 1976.-26 с.
- 41.Луць В. Збірка Волинських ікон Рівенського краєзнавчого музею// Родовід,- 1994.— Ч.8.- С.42-50.
- 42.Луць В. Іконописна майстерня Острога першої половини XVIII ст. // Тези та матеріали III Всеукраїнської наукової конференції. "Волинська ікона:питання історії вивчення,дослідження та реставраціїГ. - Луцьк, 1996. - С. 32-33.
- 43.Макаров А. Світло українського бароко. - Київ: Мистецтво, 1994. - 286 с.

- 44.Матвієнко-Гарнага Ф.Т. Краєзнавство і краєзнавча робота. – Харків, 1930. – 157 с.
- 45.Матеріали з історії народознавства в Україні : Каталог етнографічних програм (друга половина XVIII-XX ст.) / НАН України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського, Ін-т укр. археографії ; уклала О. Боряк. Київ : Українознавство, 1994.- 124 с.
- 46.Минуле й сучасне Волині та Полісся. Олена Пчілка і родина Косачів в історії інтелектуальної еліти України та Волині : матеріали XXXIII Всеукр. іст.-краєзн. конф., присвяч. 160-річчю від дня народження Олени Пчілки та 60-річчю з часу створення Колодяженського літературно-меморіального музею Лесі Українки : наук. зб. - Вип. 33. - Луцьк : Пульс, 2009. - 292 с.
- 47.Минуле і сучасне Волині та Полісся. Олена Пчілка, Леся Українка і родина Косачів в історії української та світової культури : наук. зб. - Вип. 51 : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 165-річчю від дня народження Олени Пчілки та 65-річчю Колодяженського літературно-меморіального музею Лесі Українки, с. Колодяжне на Волині, 28-29 черв. 2014 р. Упоряд : А. Силюк, В. Комзюк. - Луцьк, 2014.-278с.
- 48.Міжнародні нормативні акти ЮНЕСКО. — М. : Логос, 1993. — С. 290–301.
- 49.Нариси культури Давньої Волині. За заг.ред.Г.Охріменка.-Луцьк,2006.- 597с.
- 50.Овсійчук В. Українське малярство Х-ХІІІ ст. Проблеми кольору. - Львів,1996.-477 с.
- 51.Огієнко І. Повстання азбуки й літературної мови в слов'ян. - Жовква: Друкарня оо.Василіян, 1938.-300 с.
- 52.Олена Пчілка - дітям / упоряд. В. Комзюк і Н. Пушкар. - Львів : Апріорі, 2015. - 76 с.

- 53.Олена Пчілка і Волинь : матеріали наук.-практ. конф. 29 -30 черв. 1999 р .: наук. зб. - Луцьк : [б. в.], 1999. - 111 с .
- 54.Охріменко Г. Культура лінійно-стрічкової кераміки на Волині.-Луцьк, 2001.-137с.
- 55.Охріменко Г. Неоліт Волині.-Луцьк,1993.-119с.
- 56.Пахомов Ю. М. Система цінностей як фактор конкурентоспроможності країн у глобальному світі / Ю. Пахомов М.// Економіка ринкових відносин. – 2008. – №1 (1). – С. 38-45.
- 57.Програма, запитальник та методичні поради дослідникам народної культури України / упорядн. Л. Орел, К. Міщенко. Київ : ІСДО, 1995.- 232 с. 81. Тронько П. Українське краєзнавство в ХХ столітті / наук. ред. В.А. Смолій ; Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. Київ : [б.в.], 2002. -84 с.
- 58.Пуцко В. Ранні ікони Волині. // Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції. "Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації".— Луцьк: Музей Волинської ікони. - 1995. - С.5-7.
- 59.Пуцко В. Художня колекція Волинського єпархіального давньосховища //Тези 11 Міжнар. конф. Волинська ікона. Питання історії вивчення, дослідження та реставрації,- Луцьк, 1995- С.22-24.
- 60.Рутинський М.Й., Стецюк О.В. Музеєзнавство. Навчальний посібник. – К.:Знання, 2008. – 428 с.
- 61.Свєшніков І. К. Битва під Берестечком. - Львів: Слово, 1993. - 299 с.
- 62.Семенюк А. Косачі. Статті, нариси, поезія / А. Семенюк. - Луцьк : Надстир'я, 2014. - 184 с .
- 63.Сидор О. Волинське малярство XVII-XVIII ст. // Образотворче мистецтво, №2, 1988.-С. 18-21.
- 64.Силюк А. 60 років від дня народження Г.В.Бондаренка (1946) – українського історика і педагога / А. Силюк // Календар знаменних і

пам'ятних дат Волині на 2006 р. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2006. – С.23-29..

65. Степовик Д. Історія української ікони Х-ХХ століть.-К.: Либідь, 1996.-431с.
66. Туристичний імідж регіону : монографія / за ред. А. Ю. Парфіненко. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – 311 с.
67. Українська культура. Лекції за редакцією Дмитра Антоновича. - К., 1993.-253с.
68. Чорна М. Навчально-методичні рекомендації до проведення фольклорної та літературно-краєзнавчої практики. Херсон: Видавництво ХДУ, 2004.- 20 с.
69. Шостак В. М. Культурно-краєзнавча практика: методичні рекомендації до курсу / В. М. Шостак.- Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки , 2021. – 40 с.
70. Шостак В.М. Культура України неолітичного часу та її особливості на Волині./ В.М.Шостак //Збірник наукових праць Харківської державної академії культури.-Випуск 69.-Харків : Друкарня Мадрид, 2020.-С.70-79.-0,52 обл.вид.арк.
71. Шостак В. М. Культура Волині: методичні рекомендації до курсу / В. М. Шостак.- Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки , 2021. – 35 с.
72. Шостак В.М. Філософсько-культурологічне пізнання світу: компетенції старшокласників і молоді./В.М.Шостак//Інтелектуально-духовний розвиток особистості школяра в умовах інноваційного освітнього середовища. Узагальнюючий етап дослідно-експериментальної роботи. Збірник матеріалів. –Луцьк , 2021.-С.363-371.-0,29 обл.вид.арк.
73. Шостак В.М. Луцьк – місто культури і творчості./ В.М.Шостак//Актуальні проблеми розвитку культури, мистецтва та освіти. Збірник матеріалів. Наукові читання.-Луцьк, 2020.-С.102-104.-
74. Інформаційні ресурси :

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Все о туризме. Туристская библиотека //www.tourlib.net.

Інститут історії України Національної академії наук України
<http://www.history.org.ua>

Інформаційний розділ Всесвітньої Туристської Організації //www.world-tourism.org.

Інформаційні ресурси Верховна Рада України //www.rada.gov.ua.

Міністерство культури України <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/index>

Музейний простір України <http://prostir.museum/>

Національна спілка краєзнавців України <http://nsku.org.ua>

Нормативні акти України //www.nau.kiev.ua

Офіційний сайт Міністерства культури і туризму України //www.mincult.kmu.gov.ua.

Парк «Київська Русь». – Режим доступу: <http://www.parkkyivrus.com>.

Рідна країна – світоглядний портал <http://ridna.ua/>

Сім чудес України <http://7chudes.in.ua>

Український пам'яткоохоронний інтернет-ресурс <http://pamjatky.org.ua/>

This is Ukraine. – Mode of access: <http://www.thisisukraine.org/index>

<https://museums.authenticukraine.com.ua/ua/>

<http://incognita.day.kyiv.ua/exposition>

Музейний простір України<http://www.prostir.museum/>